

สรุปผลสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ครั้งที่ ๑๘

เรื่อง

“บทบาทการศึกษาเอกชนนอกระบบกับการพัฒนาประเทศไทย ๔.๐”

วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.

ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร อาคาร ๕๖ ปี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

เลขาธิการสภาการศึกษา (นายกมล รอดคล้าย) กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุมและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดประชุมสภาการศึกษาเสวนา (OEC Forum) ครั้งที่ ๑๘ ว่าเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ และรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการศึกษาเอกชนนอกระบบในการร่วมพัฒนาประเทศ ไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ ตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศให้พ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ซึ่งทำให้ประเทศไทยต้องเร่งส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายใหม่หรือที่เรียกว่า New S-Curve ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหาร เกษตรกรรมแบบใหม่ที่สามารถเพิ่มมูลค่าผลิตผลทางการเกษตร การดูแลสุขภาพพอนามัย อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ ธุรกิจท่องเที่ยว เป็นต้น เพื่อให้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ ซึ่งในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ ได้กำหนดยุทธศาสตร์เรื่องการผลิตและพัฒนากำลังคนให้ตรงกับตามความต้องการของประเทศ อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาในระบบทั่วไป ต้องใช้ระยะเวลาและมีกระบวนการค่อนข้างมาก แตกต่างจากการจัดการศึกษาของเอกชนที่มีศักยภาพ มีความคล่องตัว และปรับตัวได้รวดเร็วกว่าภาครัฐ ซึ่งจะสามารถพัฒนาการศึกษาของประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้เชิญวิทยากรผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์โดยตรงเกี่ยวกับการศึกษาเอกชนนอกระบบมาให้ความรู้ ถ่ายทอดประสบการณ์ และรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมเสวนา เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติต่อไป

ข้อเสนอของวิทยากร

นายพะโยม ชิณวงศ์ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน นำเสนอเรื่อง “บทบาท

การศึกษาเอกชนนอกระบบกับการพัฒนาประเทศไทย ๔.๐” มีสาระสำคัญสรุปได้ว่า ในปัจจุบันการศึกษาเอกชนมี ๒ ระบบ ดังนี้

๑) โรงเรียนในระบบ หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา รวมทั้งการวัดและประเมินผล แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ (๑) สามัญศึกษา เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในลักษณะโรงเรียนการกุศลหรือจัดการศึกษาแก่บุคคลที่มีลักษณะพิเศษ รวมถึงโรงเรียนจีนและโรงเรียนอิสลาม และ (๒) นานาชาติ เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรต่างประเทศหรือหลักสูตรต่างประเทศที่ปรับรายละเอียดเนื้อหาวิชาใหม่หรือหลักสูตรที่จัดทำขึ้นเอง ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยมีมากที่สุดในภูมิภาคเอเชีย และสามารถเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาในภูมิภาคเอเชียได้

๒) โรงเรียนนอกระบบ เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยมีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบและวิธีการจัดการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา และให้หมายคามรวมถึงศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) และสถาบันศึกษาปอเนาะ แบ่งเป็น ๗ ประเภท ได้แก่ (๑) ประเภทสอนศาสนา (๒) ประเภทศิลปะและกีฬา (๓) ประเภทวิชาชีพ (๔) ประเภททวดวิชา (๕) ประเภทสร้างเสริมทักษะชีวิต (๖) ประเภทสถาบันศึกษาปอเนาะ และ (๗) ประเภทศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) โดยหลักสูตรโรงเรียนเอกชนนอกระบบที่ได้รับความสนใจในปัจจุบัน คือ อาหารไทย มวยไทย การบิน การบริหาร นวดแผนไทยและสปา โรงแรมและการท่องเที่ยว พาณิชยนาวิ อัญมณี และสอนขับรถยนต์ เป็นต้น

การศึกษาเอกชนนอกระบบมีจุดเด่น คือ สามารถปรับตัวและเคลื่อนตัวได้เร็ว ตอบสนองความต้องการของประเทศได้ สามารถทำเป็นอาชีพหรือเรียนเพื่อเสริมทักษะได้ จึงต้องมีวิธีการหรือแนวทางเพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างครอบคลุมรอบด้าน โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ซึ่งมีทิศทางการดำเนินงานในการส่งเสริมการจัดตั้งการศึกษาเอกชนให้มีจำนวนมากขึ้น และต่อยอดให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง รวมทั้งประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อพัฒนาหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน และยังสามารถกำหนดแนวทางเพื่อจัดการศึกษาให้เป็นศูนย์กลางการศึกษา (Education Hub) ในสายอาชีพ โดยมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสถานศึกษาเอกชนนอกระบบ ด้วยการจัดทำคลัสเตอร์การศึกษาเอกชนนอกระบบ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนจุดแข็งของประเทศไทยในสายวิชาชีพ รวมทั้งยกระดับมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพของผู้เรียน และมีการกำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์ที่ยืดหยุ่นเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาต่างประเทศ

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนดำเนินการต่อยอดการศึกษาเอกชนนอกระบบไปสู่การพัฒนา ซึ่งต้องขับเคลื่อนอย่างรวดเร็วและทันต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล โดยเร่งรัดดำเนินการในประเด็นสำคัญ ดังนี้ ๑) เปลี่ยนจากการควบคุมเป็นการส่งเสริม โดยทะลายกำแพงสิ่งที่เป็นปัญหาอุปสรรค ดำเนินงานเชิงรุกเพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็ว เชื่อมโยงกับนโยบายการพัฒนาประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดหลักสูตร ความร่วมมือกับต่างประเทศ การรับรองมาตรฐาน เป็นต้น ๒) จัดอบรมหลักสูตรอาชีพระยะสั้นให้หลากหลายเพื่อสนองความต้องการของประเทศและสอดคล้องกับความต้องการของอาเซียน โดยต้องเปลี่ยนกระบวนการในการจัดการศึกษาให้มีความหลากหลายทางวิชาชีพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถพัฒนาประเทศไปสู่การแข่งขันได้ ทั้งวิชาชีพทั่วไปและวิชาชีพในระดับชุมชน เช่น ช่างเสริมสวย และอาชีพในภาคเกษตรที่ควรเร่งพัฒนาและส่งเสริมในฐานะเป็นอาชีพหลักของคนไทย เป็นต้น

ส่วนความเชื่อมโยงในการดำเนินงาน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนได้เชื่อมโยงบูรณาการการดำเนินงานทั้งกับภาครัฐและภาคเอกชน โดยขณะนี้มีการเชื่อมโยงบูรณาการกับกระทรวงแรงงานในส่วนการศึกษาเอกชนนอกระบบ เพื่อพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) และระบบคุณวุฒิวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการประหยัดเวลาและใช้งบประมาณของประเทศให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุด โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมีแผนการดำเนินงานเพื่อหาแนวทางในการดำเนินงานเชิงรุก และจะพัฒนาต่อยอดอาชีพ โดยใช้โรงเรียนเอกชนนอกระบบเป็นฐานในการขับเคลื่อนในอนาคต เช่น การบินพลเรือน พาณิชยนาวี เดินเรือ ระบบราง ซึ่งเป็นวิชาชีพที่สามารถตอบสนองอุตสาหกรรมใหม่ในอนาคต และเตรียมพร้อมรองรับประเทศไทย ๔.๐ ต่อไป

นายพรชัย พิศาลสิทธิ์กุล นายกสมาคมการศึกษาเอกชนนอกระบบ (ประเทศไทย)

นำเสนอสาระสำคัญการศึกษาเอกชนนอกระบบ สรุปได้ว่า การศึกษาเอกชนนอกระบบสามารถสร้างเศรษฐกิจที่ดีให้ครอบครัว เป็นอาชีพหลัก อาชีพเสริม และอาชีพอิสระได้ ทั้งยังเกี่ยวข้องกับคนอย่างหลากหลายตั้งแต่เรื่องอาหาร การบริการสุขภาพ การนวด และความงามระดับโลก แต่ขาดโอกาส จึงต้องการการส่งเสริมสนับสนุนจากรัฐในด้านต่างๆ เช่น เรื่องการพัฒนาผู้บริหารและครู การเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษเฉพาะสาขาอาชีพ เช่น ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับอาหาร การนวด เนื่องจากทักษะทางภาษาสามารถเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ รัฐจึงควรส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรใหม่ที่สามารถตอบสนองความต้องการของคนภายในประเทศและต่างประเทศได้อย่างทันท่วงที การพิจารณาและอนุมัติหลักสูตรจึงไม่ควรใช้เวลานาน นอกจากนี้ ควรมีการเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยมีแนวทางจัดการศึกษาร่วมกันเพื่อลดความซ้ำซ้อน โดยปัจจุบันการศึกษาเอกชนนอกระบบมีแนวคิดที่จะเปิดโรงเรียนชราบาลเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่ยังแข็งแรง และสามารถดั่งศักยภาพผู้สูงอายุมาใช้ในการพัฒนาประเทศได้อีกด้วย

ทั้งนี้ การศึกษาเอกชนนอกระบบมีหลักการการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายประเทศไทย ๔.๐ โดยมุ่งสู่การเรียนรู้แบบไร้พรมแดน และมีหลักการการดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้มแข็ง มั่งคั่ง ยั่งยืนให้สถาบันครอบครัว เป็นการศึกษาลดอดชีวิตที่สามารถตอบโจทย์ทางการศึกษาให้คนทุกช่วงวัย รวมทั้งมีความพร้อมที่จะเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของอาเซียน ซึ่งสามารถเติมเต็มการศึกษาและร่วมสร้าง เศรษฐกิจของชาติ โดยการศึกษาเอกชนนอกระบบเป็นการศึกษาที่รัฐบาลลงทุนน้อยที่สุด แต่มีคุณค่าและ ก่อให้เกิดประโยชน์กับประเทศอย่างมาก

นายกฤษฎ ธีรฤทธิกิจ ผู้บริหารโรงเรียนการโรงแรมและการท่องเที่ยวนานาชาติหรือสถาบันไอทิม (I-Tim international hotel & tourism industry management) นำเสนอสาระสำคัญของ

การขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ยุค ๔.๐ สรุปได้ว่า การศึกษาเอกชนนอกระบบเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ยุคประเทศไทย ๔.๐ เพราะการศึกษาเอกชนนอกระบบมีบทบาทหน้าที่ในการดูแลคนตั้งแต่ปฐมวัย วัยเรียน วัยทำงานไปจนถึงวัยสูงอายุ เป็นการศึกษากว้างขวางกับคน และยังสามารถยกระดับความสามารถของแรงงานได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการศึกษาในระบบไม่สามารถรองรับและปรับตัวได้ทันการณ์ การศึกษาเอกชนนอกระบบ มีจุดเด่นคือ มีความยืดหยุ่น มีความคล่องตัว ปรับเปลี่ยนได้อย่างรวดเร็ว ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างแท้จริง จึงสามารถตอบสนองความต้องการและเตรียมพร้อมรองรับประเทศไทย ๔.๐ ดังนั้น การศึกษาเอกชนนอกระบบจึงต้องมีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ มีกระบวนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐานสากล กระบวนการวัดประเมินผลและติดตามผล และอาจต้องมีกระบวนการเพื่อสร้างมาตรฐาน ISO ด้วย นอกจากนี้ ต้องมีความคล่องตัว มีความแม่นยำในวิชาการ/วิชาชีพ มีความทันสมัย และที่สำคัญคือโรงเรียนเอกชนนอกระบบต้องสร้างอัตลักษณ์หรือคุณลักษณะของผู้เรียนให้สอดคล้องกับวิชาชีพ ไม่ใช่เน้นเพียงพัฒนาทักษะ โดยภาครัฐต้องกำหนดทิศทางที่ชัดเจน และเปลี่ยนบริบทจากการควบคุมเป็นการสนับสนุน และมอบบทบาทหน้าที่ให้ผู้จัดการศึกษาเอกชนนอกระบบเป็นผู้หาแนวทางและวิธีการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นฐานกำลังที่สำคัญของประเทศ

ทั้งนี้ ภาครัฐจึงต้องมีการกำหนดนโยบายการศึกษาของชาติที่เน้นความสำคัญของการศึกษาเอกชนนอกระบบว่าเป็นส่วนผลักดันและสามารถขับเคลื่อนการยกระดับสมรรถนะแรงงานของประเทศและเพิ่มขีดความสามารถของประเทศ รวมทั้งการเป็นศูนย์กลางการศึกษาในระดับภูมิภาคได้ รัฐต้องทำให้เอกชนนอกระบบมีความคล่องตัว รวดเร็ว มีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ ทำได้จริงและมีมาตรฐานสากล โดยต้องปรับหลักสูตรให้มีความคล่องตัว รวดเร็ว แม่นยำ ทำได้จริงและมีมาตรฐานสากล ทั้งนี้ภาครัฐต้องบูรณาการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ สนับสนุนและส่งเสริมให้การศึกษาเอกชนนอกระบบมีคุณภาพและมาตรฐาน และเน้นการทำให้เกิดประโยชน์กับชุมชนและสังคม และต้องมีการเชื่อมโยงระบบการศึกษากับมาตรฐานอาชีพ โดยเชื่อมโยงระบบคุณวุฒิวิชาชีพ และมาตรฐานฝีมือแรงงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้ทุกระบบเกิดความเท่าเทียมกันและสามารถใช้สิทธิประโยชน์ของภาครัฐที่สนับสนุนการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกัน

ในกรณีของสถาบันไอทิม เป็นสถาบันนานาชาติ ที่ได้รับอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนให้เปิดสอนหลักสูตรการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๑ เป็นสถาบันการศึกษาระดับวิชาชีพแห่งแรกของประเทศไทยที่เปิดการเรียนการสอนวิชาชีพการโรงแรมและการท่องเที่ยวด้วยภาษาอังกฤษทั้งหมด และเป็นสถาบันที่ได้รับการคัดเลือกจากกระทรวงศึกษาธิการให้ได้รับรางวัลพระราชทานดีเด่น ระดับการศึกษาวิชาชีพ และมีระบบการควบคุมคุณภาพภายใน โดยไม่ต้องเข้ารับการตรวจประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันสถาบันไอทิมประสบปัญหาเรื่องการขออนุญาตเข้าประเทศของผู้เรียนชาวต่างชาติที่เข้ามาเรียนหลักสูตรระยะ ๒ ปี โดยรัฐได้ออกกฎหมายให้นักศึกษาต่างชาติที่เรียนอยู่ในประเทศไทยครบ ๑ ปี ต้องออกไป

นอกประเทศ เพื่อขออนุญาตต่อวีซ่ากลับเข้าประเทศไทยใหม่ เพื่อความปลอดภัยและความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งเป็นการสร้างความยุ่งยากและความไม่สะดวกให้แก่ผู้เรียน ภาครัฐจึงควรออกกฎหมายเพื่ออำนวยความสะดวกให้นักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาเรียนในประเทศไทย เพื่อเป็นการเพิ่มจำนวนนักศึกษาต่างชาติ และส่งเสริมความเป็นศูนย์กลางการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งจะเป็นการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ ได้ในอนาคต

นางสุทธิสมร แสงสุรศักดิ์ชัย ผู้บริหารโรงเรียนสอนขับรถยนต์ ID DRIVER จังหวัด

ขอนแก่น กล่าวโดยสรุปว่า การศึกษาเอกชนนอกระบบสามารถตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของคนในยุคปัจจุบัน และสามารถส่งเสริมการสร้างอาชีพ รวมทั้งพัฒนาทักษะในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการสอนขับรถยนต์ ซึ่งปัจจุบันจะเห็นได้ว่าโรงเรียนสอนขับรถยนต์ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนให้หลากหลาย และมีการพัฒนาเป็นโรงเรียนสอนขับรถยนต์ที่มีบริการครบวงจร หรือ e-service ทั้งในด้านสนามฝึกปฏิบัติ และการอบรมในภาคทฤษฎีที่มีการใช้เทคโนโลยีมาพัฒนาดำเนินการ มีเครื่องมืออุปกรณ์ และคู่มือการเรียนการสอนที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีการเชื่อมโยงการดำเนินงานกับกรมการขนส่งทางบกในการทดสอบด้วยระบบหรือ e-testing และบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงานในการออกแบบหลักสูตร การควบคุมคุณภาพ และยกระดับมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพในการพัฒนาเป็นโรงเรียนสอนขับรถยนต์ที่ใช้เทคโนโลยี และมีบริการอย่างครบวงจร และมีการนำไปเชื่อมโยงกับระบบและการเรียนการสอนวิชาโลจิสติกส์ของการศึกษาในระบบ เพื่อมุ่งเป้าหมายสู่ Thailand Smart School เพื่อรองรับประเทศไทย ๔.๐

นอกจากนี้ ในส่วนที่ภาครัฐมีการกำหนดนโยบายให้ภาคเอกชนทำความร่วมมือกับต่างประเทศ เพื่อนำความรู้ที่ทันสมัยมาปรับประยุกต์และเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศไทยนั้น ภาคเอกชนสามารถดำเนินการได้เนื่องจากสามารถเคลื่อนตัวได้อย่างรวดเร็ว แต่สิ่งที่ภาคเอกชนต้องการให้รัฐสนับสนุนคือแนวทางการทำความร่วมมือที่ภาครัฐให้การรับรอง เพื่อพัฒนาการศึกษาสายวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพ และเป็นมาตรฐานในระดับสากลต่อไป

การอภิปรายทั่วไป

ที่ประชุมได้ร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็น รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้

๑) รัฐควรส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือกับภาคเอกชน รวมทั้งมีระบบอำนวยความสะดวกให้ภาคเอกชนสามารถจัดการศึกษานอกระบบได้อย่างคล่องตัว เนื่องจากการศึกษาเอกชนนอกระบบสามารถตอบสนองและพัฒนาคนได้ทุกช่วงวัยตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยผู้สูงอายุ รวมทั้งสามารถนำไปต่อยอดในการพัฒนาตนเองและพัฒนาฐานเศรษฐกิจของประเทศให้ก้าวพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง

๒) รัฐควรจัดให้มีระบบการเทียบโอนวุฒิการศึกษาระหว่างการศึกษานอกระบบกับการศึกษาในระบบที่มีประสิทธิภาพ เพื่อลดปัญหาความซ้ำซ้อนในการเรียน และเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำวิชาความรู้ที่ได้รับจากการศึกษานอกระบบมาเทียบโอนกับการศึกษาในระบบได้จนสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี

๓) รัฐควรผลักดันให้มีระบบป้องกันการศึกษาก่อขึ้นอย่างแท้จริง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนหลักสูตรการศึกษานอกระบบได้อย่างอิสระตามความหลากหลาย และสามารถนำไปเทียบโอนกับการศึกษาในระบบได้

๔) รัฐควรจัดทำแนวทางความร่วมมือระหว่างการศึกษาเอกชนนอกระบบกับต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่ประสบความสำเร็จ เช่น สิงคโปร์ ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น เพื่อจับคู่ทางธุรกิจ และนำมาต่อยอดและพัฒนาประเทศให้เข้าสู่อาเซียนและประเทศไทย ๔.๐ รวมทั้งเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

๕) กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงแรงงาน ต้องมีแนวทางความร่วมมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ รวมถึงศึกษาความต้องการกำลังคนของประเทศในปัจจุบัน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาได้ตรงเป้าหมายและสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศ

๖) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ควรผลักดันให้มีการเปิดหลักสูตรการสอนอาชีพระยะสั้นใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบันภายในสถานประกอบการ เช่น หลักสูตรการติดฟิล์มรถยนต์ หลักสูตรรักษาความปลอดภัยของยานพาหนะ เป็นต้น เพื่อผลักดันและส่งเสริมให้สถานประกอบการเป็นสถานศึกษาที่มีครู และเป็นช่องทางให้เกิดการสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น

๗) การศึกษาเอกชนนอกระบบควรสร้างความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น เพื่อสร้างอาชีพและพัฒนารายได้ รวมทั้งเป็นการสร้างความสุขให้คนในท้องถิ่น และควรร่วมมือกับสถาบันอาชีวศึกษากกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อจัดทำระบบเทียบโอนวุฒิการศึกษาในหมวดวิชาชีพ และวิชาชีพ

๘) การจัดการศึกษาเอกชนนอกระบบต้องใช้หลักการของการบริหารรัฐกิจด้านการศึกษาที่คำนึงถึงความเสมอภาคและความเท่าเทียม และเชื่อมโยงบูรณาการการทำงานร่วมกันกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๙) การจัดการศึกษาเอกชนนอกระบบต้องใช้หลัก ๓ ป. คือ ปรับเปลี่ยนตนเอง เปลี่ยนแปลงตามเทคโนโลยี และเปลี่ยนแปลงตามประเทศไทย ๔.๐ และหลัก ๓ หนึ่ง คือ หนึ่งประการแรก ต้องมีความรู้เฉพาะด้านอย่างแท้จริง มีความเก่งกล้ามากกว่าชาวบ้านและมากกว่าการศึกษาในระบบ หนึ่งประการที่สอง ต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับประเทศไทย ๔.๐ และหนึ่งประการที่สาม ต้องกระชับ และต้องออกแบบหลักสูตรเฉพาะด้านที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และสามารถขยายผลต่อได้

๑๐) การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรของการศึกษาเอกชนนอกระบบควรเป็นแบบเบ็ดเสร็จ โดยใช้ฐานความต้องการของประเทศเป็นตัวตั้ง และควรนำระบบการอบรมโดยใช้ความรู้เป็นฐาน (knowledge system training) เป็นเครื่องมือในการจัดการกระบวนการเรียนการสอน

๑๑) การจัดทำหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุของการศึกษาเอกชนนอกระบบ ควรเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานทางวิชาชีพและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง รวมทั้งมีการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างทันการณ์

๑๒) ควรมีรูปแบบหรือโมเดลการเชื่อมโยงที่ทำให้การศึกษาเอกชนนอกระบบสามารถเชื่อมโยงกับทุกกลุ่มวิชาชีพได้ รวมทั้งมีองค์กรที่รับรองคุณวุฒิวิชาชีพที่สามารถเคลื่อนตัวได้อย่างรวดเร็ว

๑๓) การศึกษาเอกชนนอกระบบควรมีความเป็นอิสระทางวิชาการ โดยใช้หลักการส่งเสริมสนับสนุน และการบังคับใช้กฎหมายเฉพาะกรณีที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นเฉพาะด้าน

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

จากข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากการเสวนา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขอสรุปเป็นข้อเสนอเพื่อประโยชน์ในเชิงนโยบาย ดังนี้

๑) รัฐควรเปลี่ยนแนวทางการกำกับดูแลการจัดการศึกษาของภาคเอกชนจากการควบคุมมาเป็นการส่งเสริมสนับสนุน และสร้างระบบอำนวยความสะดวกแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) เพื่อให้ภาคเอกชนมีความคล่องตัวมากขึ้น

๒) รัฐควรจัดให้มีระบบการเทียบโอนหน่วยกิตระหว่างการศึกษาเอกชนนอกระบบกับการศึกษาในระบบที่มีประสิทธิภาพและเกิดผลเป็นรูปธรรม รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงกับระบบการคุณวุฒิแห่งชาติหรือระบบคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนและเป็นฐานพลังที่สำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ

๓) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรวางแผนการดำเนินงานร่วมกันเพื่อสร้างระบบเชื่อมโยงในการส่งเสริมสนับสนุนให้การศึกษาเอกชนนอกระบบสามารถผลิตหลักสูตรสาขาวิชาชีพใหม่ๆ ให้สอดคล้องและทันกับการเปลี่ยนแปลงของการพัฒนาประเทศสู่ยุคประเทศไทย ๔.๐ มากขึ้น